

Rényi András Köszöntő

Különös módon úgy hozta a sors, hogy bár csaknem emberöltőnyi ideje ismerem, s azóta egyazon intézmény egyazon folyosóján, de legfeljebb emeletnyire egymástól, ráadásul némiképp rokon területeken, mondhatni egymás közelében dolgoztunk, személyes útjaink jóformán sosem keresztezték egymást Prokopp Máriával. Számtalanszor láttam gyors lépteivel végigsietni a folyosón, derűs mosolyával mindannyiszor kedvesen biccentett felém és sosem felejtett el barátságosan dolgaim felől érdeklődni – ezer egykori hallgatója egyikét elintézhette volna egy udvarias „jó napot!”-tal is. Pedig – bár a trecentóról, Lorenzettiről, Sassetáról való munkáit ismertem, a Giotto Aréna-kápolnájáról szóló pompás monográfiát gyakran tanítottam is – voltaképp hallgatója sem voltam: neve nem szerepel egykori indexemben sem.

Egy órájára a távoli 70-es évek közepéről mégis élénken emlékszem. Az akkor még Pesti Barnabásnak nevezett Piarista-közi bölcsészkar-i épület félemeleti keresztfolyosóján, a Művészettörténeti Kabinetnek nevezett előadóban, ha emlékezetem nem csal, Vayer professzor reneszánsz előadásainak egyikén helyettesített – a vatikáni Stanza dell’Eliodoro freskóiról volt szó, közelebbről a Bolsenai miséről. Nem tudok azóta e pompás képre nézni anélkül, hogy ne a Tanárnő pergő beszéde és értő magyarázata idéződjön föl elsőként: tőle hallottam először a Corpus Domini misztériumáról meg a két szín alatti áldozásról. Nem hívó ifjúként persze a cseh pap szkepszisét osztottam s nehezemre esett Raffaello e szinte világias jelenetét a csodáról való vallási tanúságtételnek nézni. De Prokopp tanárnő nem erőltetett semmi ilyesmit. Inkább azt szűrtem le belőle, ami azóta is a leginkább foglalkoztat: hogy a művészet történésze nem lehet meg a teológus tudása nélkül, de figyelmét elsődlegesen mégis arra a transsubstantiatio-ra kell fókuszálnia, amit a sikerült képek, a jó művek önéből, a szemé láttára hajtanak végre. Ama bizonyos ifjúkori tapasztalat nélkül ma bizonyosan szegényebb lennék, s ezért

köszönettel tartozom.

Mármost hogy a 70. születésnapja alkalmából Prokopp Mária tiszteletére készült reprezentatív kiadvány élére köszöntőt írok, az ELTE Művészettörténeti Intézete hivatali képviselőjének formális kötelezettségén túl van némiképp önös indoka is. Mindössze néhány hónapja dolgozom a Tanárnő közvetlen közelében, de ennyi idő is bőven elég volt megtapasztalnom azt az elképesztő vitalitást, odaadást és szervezőerőt, amellyel Prokopp Mari hallgatóink itthoni és külföldi tanulmányainak, elhelyezkedésének, szakmai beilleszkedésének útjait egyengeti. Széles hazai és nemzetközi kapcsolatrendszerét nem kímélve lankadatlanul építi a személyes kapcsolatokat tanítványai és a magyarországi, a határon túli ill. nyugat-európai magyar kultúrközpontok és kutatóhelyek között. Nap mint nap látom az általa írt ajánlások, igazolások és kapcsolattartó levelek tömegét: már a pusztán mennyiség is lenyűgöző. De rendre hallom a folyosón az innen-onnan visszatérő hallgatók hálás reakcióit is, a személyes ragaszkodás olyasféle hangjait, amelyek e kötet szövegeiben is rendre visszhangzanak. Ehhez képest a Kiváló Erasmus Koordinátor nívódíj és kitüntető cím odaítélése, ha persze fontos szimbolikus gesztus is az egyetem részéről, csak formális elismerés lehet.

Nem árulok el titkot, ha bevallom: nagy fejtörést okoz a számunkra, hogy meddig szabad kihasználnunk ezt a vitalitást: meddig illik kizsákmányolnunk Prokopp tanárnő lelkesedését. Mert a kapcsolatokra, a szervező aktivitásra égető szükségünk van – de őt pótolni bizony nem tudjuk. Ezért szeretném ezt az alkalmat is megragadni arra, hogy gratuláljak méltán kiérdemelt professor emerita címéhez és jó egészséget, további töretlen munka- és életkedvet kívánjak neki a magam és munkatársaim nevében – és, önző módon, azt, hogy maradjon körünkben és munkálkodjon tovább, ameddig csak bírja, ameddig csak lehet.